Euroopa Parlament
2024-2029

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon
Esimees

11.11.2025

Johan Van Overtveldt
Esimees
Eelarvekomisjon
BRÜSSEL

Teema: Arvamus ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus koondatud töötajate toetuseks loodud Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi vahendite kasutuselevõtmise kohta (Rootsi taotlus – EGF/2025/003 SE/Northvolt) (2025/0326(BUD))

Austatud esimees

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjonile tehti kõnealuse menetluse raames ülesandeks esitada Teie komisjonile arvamus ning komisjon otsustas selle esitada kirja vormis.

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon arutas küsimust oma 11. novembri 2025. aasta koosolekul. Nimetatud koosolekul otsustas komisjon esitada eelarvekomisjonile kui vastutavale komisjonile alljärgnevalt toodud arvamuse.

Lugupidamisega

Li Andersson

ARVAMUS

A. Arvestades, et 16. juunil 2025 esitas Rootsi määruse (EL) 2021/691 artikli 8 lõike 1 kohase taotluse Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi (EGF) vahendite kasutuselevõtmiseks seoses töötajate koondamisega Rootsi ettevõtja Northvolt (Northvolt AB) ja selle tütarettevõtjate ning 13 alltöövõtja, tarnija ja tootmisahela järgmise etapi tootja juures; arvestades, et taotluse kohta esitati lisateavet vastavalt EGFi määruse artikli 8 lõikele 5; arvestades, et põhiettevõtja tegutses NACE Rev. 2 osa 71 (arhitekti- ja inseneritegevused; tehniline katsetamine ja analüüs) alla kuuluvates majandussektorites; arvestades, et ettevõtja Northvolt koondamised toimusid peamiselt NUTS 2. tasandi piirkondades Övre Norrland (SE33), Stockholm (SE11) ja Östra Mellansverige (SE12);

B. arvestades, et Rootsi esitas taotluse määruse (EL) 2021/691 artikli 4 lõike 2 punkti a kohaste sekkumiskriteeriumide alusel, milles on seatud tingimuseks, et vaatlusperioodiks oleva nelja kuu jooksul on liikmesriigi ettevõtja pidanud tegevuse lõpetama ja koondanud vähemalt 200 töötajat, kaasa arvatud töötajad, kelle on koondanud nimetatud ettevõtja tarnijad või tootmisahela järgmise etapi tootjad, ja/või iseenda tööandjad, kes on tegevuse lõpetanud; arvestades, et pärast kõnealuse taotluse hindamist leidis komisjon kooskõlas kõikide EGFi määruse kohaldatavate sätetega, et EGFist rahalise toetuse andmise tingimused on täidetud;

C. arvestades, et taotlus on seotud 5829 koondatud töötajaga, kes on lõpetanud tegevuse Northvoltis (Northvolt AB) ja selle tütarettevõtjates ning kaheksa alltöövõtja, tarnija ja tootmisahela järgmise etapi tootja juures neljakuulise vaatlusperioodi jooksul, mis kestis 28. novembrist 2024 kuni 28. märtsini 2025; arvestades, et lisaks nendele töötajatele kuulub rahastamise nõuetele vastavate toetusesaajate hulka 657 töötajat, kes koondati enne või pärast nimetatud vaatlusperioodi; arvestades, et tingimustele vastavaid toetusesaajaid on kokku 6486;

D. arvestades, et komisjon esitas 28. oktoobril 2025 Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepaneku võtta vastu otsus EGFi kasutuselevõtmise kohta Rootsile rahaliste vahendite eraldamiseks, et toetada 5800 sihtrühma kuuluva toetusesaaja tagasipöördumist tööturule;

E. arvestades, et koondamisi põhjustanud sündmus on ettevõtja Northvolt AB põhjalik restruktureerimine, millele järgnes ettevõtja pankrot 12. märtsil 2025; arvestades, et Northvolt AB asutasid 2016. aastal erainvestorid, kes soovisid luua Euroopa akutööstust, et vähendada sõltuvust Hiina tootjatest; arvestades, et 2022. aasta juunis avati Skellefteå haldusüksuses akutehas nimega Northvolt Ett ja Västeråsi haldusüksuses loodi uurimislinnak Northvolt Labs; arvestades, et Northvolt Ett rajati eesmärgiga toota liitiumioonakusid elektriautode jaoks ja energia salvestamiseks;

F. arvestades, et tootmisprotsessis ilmnesid aga peagi tõsised probleemid ja 2023. aastal moodustas Northvolt Etti toodang vaid 0,5 % algselt kavandatud tootmisvõimsusest; arvestades, et tellimuste täitmisel esinevate viivituste tõttu olid Northvolti suured

kliendid sunnitud oma tellimused tühistama; arvestades, et samal ajal müüsid Hiina akutootjad riiklike toetuste tõttu akusid Northvoltiga võrreldes poole madalama hinnaga; arvestades, et Hiina valitseva seisundi tõttu ja selleks, et olla Hiina tootjatest sõltumatud, subsideerisid paljud maailma riigid tugevalt ka oma akude tootmist, mis tõi kaasa akude tohutu ülepakkumise, kusjuures ainuüksi Hiina tootjad on võimelised rahuldama ülemaailmset nõudlust;

G. arvestades, et 7. augustil 2025 teatas Ameerika idufirma Lyten kavatsusest Northvolti akude tootmine üle võtta; arvestades, et see tehing on praegu Rootsi ametiasutuste heakskiidu ootel; arvestades, et praegu ei ole selge, millal võiks tootmine uuesti alata ja kui palju töötajaid saaks uuesti tööle võtta;

H. arvestades, et Northvolti pankrot on Rootsis praegusel ajal toimunud pankrottidest suurim; arvestades, et Rootsi ametiasutused ei eelda siiski nende koondamiste suurt mõju Västeråsi ja Stockholmi linnadele, samas kui Skellefteå linnale (36 000 elanikku linnas ja 77 000 elanikku haldusüksuses kokku) on enam kui 5000 töökoha koondamisel tõsine mõju, nagu näitab töötuse määra järsk tõus 2,9 %-lt 8,2 %-le pärast Northvolti pankrotti; arvestades, et seetõttu otsustasid Rootsi ametiasutused suunata EGFi toetuse Skellefteåle, samas kui Västeråsi ja Stockholmi töötajaid teavitatakse EGFi meetmetega pakutavatest võimalusest ning taotluse korral antakse abi ka neile;

I. arvestades, et EGFi toetus ei tohi ületada iga-aastast maksimumsummat, mis on 30 miljonit eurot (2018. aasta hindades), nagu on ette nähtud nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määruse (EL, Euratom) nr 2020/2093 (millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 ja mida on muudetud nõukogu 29. veebruari 2024. aasta määrusega (EL, Euratom) 2024/765) artiklis 8;

seepärast palub tööhõive- ja sotsiaalkomisjon vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. tuletab meelde, et EGFi eesmärk on näidata üles solidaarsust toetusesaajatega ja pakkuda neile tuge; on seisukohal, et EGFi rahalist toetust tuleks peamiselt kasutada aktiivseteks tööturumeetmeteks ja individuaalseteks teenusteks, mille eesmärk on aidata toetusesaajatel kas oma algsel tegevusalal või väljaspool seda kiiresti kvaliteetsele ja püsivale töökohale naasta; rõhutab, kui oluline on valmistada töötajaid ette Euroopa majanduse ja ühiskonna hädavajalikuks rohe- ja digipöördeks ja neid toetada; kordab sellega seoses liidu olulist rolli, mis muu hulgas aitab EGFi kaudu rahastada õiglaseks üleminekuks vajalike kvalifikatsioonide omandamist, nagu näeb ette Euroopa roheline kokkulepe;

2. nõustub komisjoniga, et EGFi määruse artikli 4 lõike 2 punktis a sätestatud tingimused on täidetud ja Rootsil on õigus saada nimetatud määruse alusel rahalist toetust summas 8 526 322 eurot ehk 60 % kogukulust, mis on 14 210 537 eurot ja sisaldab individuaalsete teenuste kulusid summas 13 663 977 eurot ning ettevalmistus-, haldus-, teavitamis- ja reklaami- ning kontrolli- ja aruandluskulusid summas 546 560 eurot;

3. väljendab muret selle pärast, et mis tahes viivitus töötajate toetamisel uue töökoha leidmisel võib põhjustada ajude äravoolu, millel on piirkonnale tõsised tagajärjed, kuna paljud töötajad on kolinud Põhja-Rootsis asuvasse Skellefteåsse ainult selleks, et töötada Northvoltis; tuletab meelde, et 29 % sihtrühma kuuluvatest toetusesaajatest on alla 30-aastased ja 68 % on vanuses 30–54 aastat, samas kui 64 %-l neist on kolmanda taseme haridus; juhib lisaks tähelepanu asjaolule, et 40 % Northvolti tööjõust olid kolmandate riikide kodanikud, kelle töö- ja elamisload sõltusid nende töötamisest;

4. väljendab heameelt seoses Rootsi kinnitusega, et individuaalsete teenuste kooskõlastatud paketi koostamisel konsulteeriti töötajate esindajatega ja sotsiaalpartneritega vastavalt EGFi määruse artikli 7 lõikele 4;

5. märgib, et töötajatele osutatavad individuaalsed teenused koosnevad järgmistest meetmetest: a) olukorra kaardistamine ja personaalne kava, b) tööotsingud ja juhendamine, c) oma ettevõtte loomise toetamine, d) idufirmade investeerimistoetus (tööotsijatel, kes loovad oma ettevõtte, on võimalus taotleda investeerimistoetust kuni 22 000 eurot), e) tööturukoolitus, f) tavapärase haridussüsteemi raames toimuvad koolitused, g) etapiviisiline töö leidmine (meede, mis on suunatud eriti haavatavatele toetusesaajatele, kes võivad vajada eritoetust tööturule pääsemiseks või hariduse omandamiseks) ning h) rahalised toetused (praktikatoetus, toetused ettevõtluse alustamiseks valmistujatele, tegevustoetus neile, kes osalevad aktiivselt pakutavates koolitusmeetmetes, liikuvustoetus, mida makstakse reisi- ja kolimiskulude katmiseks, kui leitakse uus töökoht teises piirkonnas, reisikulud väljaspool linna toimuvatel töövestlustel osalemiseks);

6. rõhutab eelkõige EGFi määruse artikli 7 lõike 2 tähtsust, milles nõutakse, et kooskõlastatud paketi kujundamisel tuleb prognoosida tulevasi tööturu võimalusi ja vajalikke oskusi, mis on kooskõlas üleminekuga ressursitõhusale ja kestlikule majandusele, ning eelkõige keskenduda digitaalsel tööstusajastul vajalike oskuste levitamisele; kursuse sisu hõlmab selliseid valdkondi nagu programmeeritav loogikakontroll (PLC), tööstuse automatiseerimine, digitaalne tootmise juhtimine, energiatõhus tehnoloogia ja põhiprogrammeerimine;

7. rõhutab, et Rootsi on kinnitanud, et EGFist rahalist toetust saavad meetmed ei saa rahalist toetust liidu muudest rahastamisvahenditest;

8. tuletab meelde EGFi määruse artikli 7 lõike 2 punktis b sätestatud võimalust võtta kooskõlastatud paketi raames piiratud ajavahemikul erimeetmeid, muu hulgas maksta lapsehoiutoetust, et hõlbustada tööotsijate osalemist kavandatud meetmetes.